

Handläggare
Karin Skoglund
Telefon: 08-50829454

Till
Kommunstyrelsen

Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter godkänns enligt bilaga 1.
2. Nationella minoriteter och minoritetsspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad (Dnr 337-385/2010) upphör att gälla.

Margareta Östrand
Tf Stadsdirektör

Annika Hjelm
Direktör för mänskliga
rättigheter

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att se över samrådsprocesserna med de nationella minoriteterna och att ta fram riktlinjer för stadens arbete för de nationella minoriteternas rättigheter.

År 2010 antog kommunfullmäktige Nationella minoriteter och minoritetsspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad. Både de nationella minoriteterna och stadens nämnder har framfört behov nya riktlinjer inklusive nya samrådsprocesser med en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnderna.

Stadsledningskontoret menar att de nya riktlinjerna bidrar till en förstärkning av stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter. Det sker genom att riktlinjerna tydliggör minoriteternas rättigheter och ansvarsfördelningen mellan nämnderna för arbetet, både vad gäller grundskyddet och det förstärkta skyddet för de minoritetsspråk i de förvaltningsområden som staden ingår i. Därutöver förtydligar riktlinjerna samordningen och uppföljningen av minoritetsarbetet. Nya samrådsformer stärker de nationella

minoriteternas inflytande och delaktighet då ett årligt samråd kommer att genomföras med kommunstyrelsens förtroendevalda och övriga samråd får en tydligare roll. De nya riktlinjerna leder till att minoriteterna bättre kommer i åtnjutande av minoritetsrättigheterna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick uppdrag i budget för 2016 att se över samrådsprocesserna med de nationella minoriteterna och i budget för 2017 att ta fram riktlinjer för stadens arbete med nationella minoriteter.

År 2010 antog kommunfullmäktige Nationella minoriteter och minoritetspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad. Åtgärdsplanen slog fast att varje nämnd har ansvar för att se till att minoritetslagen följs.

Nationella minoriteter har i samråd med stadsledningskontoret lyft fram vikten av att ta fram nya riktlinjer inklusive nya samrådsprocesser för stadens arbete med de nationella minoriteters rättigheter som tydliggör ansvarsfördelningen mellan nämnderna. Även facknämnder och stadsdelsnämnder har framfört liknande synpunkter i dialog med stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter.

Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter har inför framtagandet av de nya riktlinjerna genomfört samråd med samtliga nationella minoritetsgrupper för att inhämta erfarenheter och kunskap. I samma syfte har kansliet vid flera tillfällen samrått med berörda förvaltningar. Synpunkterna har varit vägledande för utformningen och innehållet av riktlinjerna.

Ärendet

År 1999 fattade riksdagen beslut om anslutning till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetspråk. I samband med anslutningen till konventionerna erkände riksdagen judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoritetsgrupper och jiddisch, romani chib med alla varieteter, samiska med alla varieteter, finska och meänkieli som nationella minoritetspråk.

Den nu gällande lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) (minoritetslagen) trädde i kraft den 1 januari 2010. Samtliga nationella minoriteter i hela Sverige omfattas av minoritetslagens grundskydd. Enligt grundskyddet har alla kommuner skyldighet att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och ge dem möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt som möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Vidare har kommunerna ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur. Utöver grundskyddet finns ett förstärkt skydd för finska, samiska och meänkieli i förvaltningsområden för dessa språk. Det betyder att förvaltningskommuner bland annat är skyldiga att erbjuda förskola och äldreomsorg helt eller delvis på minoritetsspråk samt att möjliggöra för medborgarna att använda minoritetsspråk i kontakter med kommunen.

Även andra lagar fastställer de nationella minoriteternas rättigheter. Socialtjänstlagen slår fast att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal som talar finska, meänkieli och samiska där det behövs för omvårdnaden av äldre personer. Språklagen konstaterar att den som tillhör en nationell minoritet ska ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk. Skollagen slår fast att förskolan ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål och att förskolan ska bidra till att ett barn som tillhör de nationella minoriteterna får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. I skolan ska en elev som tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna få modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk. Diskrimineringslagen har som ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom flera samhällsområden oavsett till exempel etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget som har ett uppföljnings- och samordningsansvar för minoritetspolitiken lyfter fram tydliga mål, en klar förankring i den politiska och verksamhetsmässiga ledningen, samordnande funktion för minoritetsarbetet samt fungerande samråd med de nationella minoriteterna som framgångsfaktorer i arbetet med minoritetsrättigheterna.

Samma år som minoritetslagen trädde i kraft antog kommunfullmäktige Nationella minoriteter och minoritetsspråk –

åtgärdsplan för Stockholms stad. Åtgärdsplanen från 2010 har inte reviderats sedan den antogs.

Förslag till Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Riktlinjerna beskriver stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter och fördelar ansvar mellan stadens nämnder. Riktlinjerna består av tre delar.

Den första delen presenterar internationella konventioner och nationell lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter.

Den andra delen redogör för en nulägesanalys för nationella minoriteters rättigheter utifrån ett internationellt, ett nationellt och ett lokalt perspektiv.

Den tredje delen tydliggör minoriteternas rättigheter och ansvarsfördelning mellan stadens nämnder.

Synpunkter och förslag

Ett Stockholm för alla är en stad som lever upp till och respekterar de mänskliga rättigheterna. Stockholms stad är en stad fri från diskriminering och en stad som stärker demokrati och inflytande för sina invånare. De nationella minoriteternas rättigheter är en del av Stockholms stads arbete med att värna de mänskliga rättigheterna.

Stadsledningskontoret delar de nationella minoriteternas och nämndernas uppfattning om att behov finns av nya riktlinjer för stadens arbete med minoritetsrättigheterna och samrådsprocesser.

Stadsledningskontoret menar att de nya riktlinjerna bidrar till en förstärkning av stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter. Det sker genom att riktlinjerna tydliggör minoriteternas rättigheter och ansvarsfördelningen mellan nämnderna för arbetet, både vad gäller grundskyddet och det förstärkta skyddet för de minoritetsspråk i de förvaltningsområden som staden ingår i. Riktlinjerna lyfter fram de nationella minoriteternas rätt till sitt modersmål och sin kultur, rätt till information och delaktighet samt inflytande, rätt till förskola och äldreomsorg på minoriteternas språk. Kompetensutveckling bland stadens medarbetare om de nationella minoriteternas rättigheter och rekrytering av medarbetare med kunskaper i de nationella minoritetsspråken innebär också en förstärkning. Nya samrådsformer stärker de nationella minoriteternas inflytande och delaktighet då ett årligt samråd kommer att genomföras med kommunstyrelsens förtroendevalda

Stadsledningskontoret
Kansliet för mänskliga rättigheter

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Telefon 0850829446
Växel 08-508 290 00
Fax
kommunstyrelsen@stockholm.se
stockholm.se

och övriga samråd får en tydligare roll. Därutöver förtydligar riktlinjerna samordningen och uppföljningen av minoritetsarbetet. Stadens arbete med att stärka de nationella minoriteternas rättigheter ska särskilt uppmärksamma kvinnors och ungas delaktighet, tex genom formerna för samråd. De nya riktlinjerna leder till att minoriteterna bättre kommer i åtnjutande av minoritetsrättigheterna.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter godkänns enligt bilaga 1.
2. Nationella minoriteter och minoritetsspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad (Dnr 337-385/2010) upphör att gälla.

Bilagor

1. Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Margareta Östrand (Huvudansvarig)	2018-02-08
Annika Hjelm (Ansvarig)	2018-02-07